នៅពេលនោះមានយួនម្នាក់ឈ្មោះ ង្វៀង-យ៉ាំងមៀង ហៅអាចារ្យមៀន លួចបន្លំដាក់ឈ្មោះជាខ្មែរកម្ពុជាក្រោម សឹង-ង៉ុកមិញ ហើយភរបន្ថែមថាជាប្អូនរបស់សឹង-ង៉ុកថាញ់ ។

តែខ្មែរនៅកម្ពុជាក្រោមស្គាល់អាចារ្យមៀនច្បាស់ណាស់ ។ មនុស្សនេះមានដើមកំណើតជាយួនសុទ្ធ ដែលត្រូវវៀតមិញចាត់តែងតាំង ហើយបញ្ជូនឲ្យទៅបួសរៀននៅរាជធានីភ្នំពេញ សំណាក់នៅវត្តសោមភឿក ។ លោកសង្ឃក្លែងក្លាយនេះខំក្រេបជញ្ជក់រៀនខាងផ្នែកពុទ្ធសាសនារបៀបខ្មែរ ខំរៀនរៀបបុកពារទៅតាមទំនៀមទំលាប់និងប្រពៃណីខ្មែរ ។ នៅឆ្នាំ១៩៤៧ ង្វៀង-យ៉ាំងមៀង ក៏ត្រូវវៀតមិញកោះហៅឲ្យចូលទៅកម្ពុជាក្រោមវិញ គ្រវាត់ស្បង់ចីពរចោល ហើយក៏ចូលបំរើបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិន ជាប្រធានផ្នែកខាងខ្មែរ « génial » ។

នៅកម្ពុជាក្រោមជំនាន់នោះ វៀតកុងតែងតែបង្កើតបុណ្យសាធារណៈជារឿយៗ វាចាត់ជាំងគំនូរឲ្យគូររូបស្រីក្រមុំយួនដ៏ក្មេងម្នាក់ឈ្មោះ ឡេ-ធីធិញ កៀកកកញ្ញាទៀងដោយដាក់ចំណងជើងថា ៖ មិត្តភាពយួន-ខ្មែរ ។ នៅគ្រប់ពិធីបុណ្យសាធារណៈគេតែងតែឃើញរូបគំនូរជានិច្ច ។

ខែតុលាឆ្នាំ១៩៤៧ វៀតមិញបង្កើតគណៈកម្មការសម្ងាត់និងពិសេសមួយ ជ្រើសរើសយុវជននិងយុវនារីយួន-ខ្មែរ ដែលមានអាយុក្រោម២០ឆ្នាំ ដើម្បីបញ្ជូនទៅកម្ពុជាកណ្តាល ។ តែក្រោយមកវាប្តូរផែនការដោយរៀបចំយុវជន-យុវនារីទាំងនោះ ឲ្យទៅធ្វើកម្មសិក្សានៅប៉េកាំងទៅវិញ ។ ជំនាន់ទី១ មានបេក្ខជនចំនួន២៩នាក់គឺ ៖

- ផ្នែកខាងយួនមានយុវជនចំនួន២១នាក់ យុវនារីចំនួន២នាក់ឈ្មោះ ឡេ-ធីសង និងង្វៀង-ធីហួង ។
- ផ្នែកខាងខ្មែរមានយុវជនចំនួន៥នាក់ យុវនារីម្នាក់គឺកញ្ញាទៀង ។

មុននឹងចេញដំណើរទៅប៉េកាំង បេក្ខជនទាំងនោះត្រូវចូលរៀនសាលានយោបាយជាន់មធ្យមដែលបង្កើតឡើងដោយវៀតមិញនៅភូមិបឹង, ស្រុកត្រាកូវ ។ រយៈពេលរៀនក្នុងសាលានេះមានចំនួន៤ខែគត់ គឺចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃ១-១១-៤៧ ចប់នៅថ្ងៃ២៨-២-៤៨ ។ ប្រធានធំនៅក្នុងសាលានយោបាយនេះឈ្មោះង្វៀង-វ៉ាន់ទិញ មានសញ្ជាតិជាយួនព្រៃនគរ ។ គ្រូបង្រៀនមាន៣នាក់ជាជាតិយួនហាណូយ ។

កម្មវិធីសិក្សាជាដំបូង គឺវានិយាយច្រំដែលៗឲ្យបេក្ខជនទាំងអស់នោះស្គាល់ករណិយកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋឲ្យបានច្បាស់លាស់ ។ ឧទាហរណ៍ ៖ បើយើងជាខ្មែរយើងត្រូវតែចេះស្រឡាញ់និងការពារអ្វីដែលជាខ្មែរ ។

ជារៀងរាល់ពេល នៅមុនពេលបាយព្រឹក-ល្ងាច បេក្ខជនទាំងអស់ត្រូវតែចេះ

ស្ទួរនិងចេះឆ្លើយ ។

- តើនរណាជាមិត្ត ?
- យួន-ខ្មែរ-លាវ ។
- តើនរណាជាសត្រូវ ?
- បារាំង និងជប៉ុន ។

លោកគ្រូសូត្រមេរៀនបន្តទៅទៀតថា ៖ ដើម្បីនឹងកំទេចខ្មាំងបាន យើងត្រូវមានបក្សជាអ្នកដឹកនាំ ។ ព្រោះហេតុនេះហើយបានជាអ៊ុំហូ ដែលជាមនុស្សទី១ សំរេចបង្កើតបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិន ។ អ៊ុំហូមានបំណងតែមួយគត់ គឺបង្រួបបង្រួមប្រជាជនទាំង៣នៃឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិន ឲ្យក្លាយទៅជាជាតិតែមួយ នឹងអាចបានទៅជាកម្លាំងអមតៈ ។ ដូច្នេះយើង (យួន-ខ្មែរ-លាវ) ត្រូវតែធ្វើពលិកម្មលះបង់ម៉ែឪ បងប្អូន លះបង់កិច្ចការឯកជន យើងត្រូវតែគិតជានិច្ចនូវប្រយោជន៍រួមរបស់បក្ស ។ ជាពិសេស យើងត្រូវឈប់ប្រកាន់ពូជសាសន៍ គឺយើងត្រូវរៀបការប្តីប្រពន្ធជាមួយគ្នាចាប់ពីពេលនេះទៅ...។

ចាប់ពីពេលឥឡូវនេះទៅ ឪពុករួមរបស់យើងមានតែមួយគត់ គឺអ៊ុំហូ...

❑ ❑

❑

ដើម្បីសំរេចនូវគំរោងផែនការដ៏លោភលន់នេះ យួនហាណូយដែលមានហូ-ជីមិញជាមេដឹកនាំ ក៏ដាក់ទិសយ៉ាងរើសរាយដោយគ្រោងបញ្ជូនយុវជនខ្មែរចំនួនមួយម៉ឺននាក់ (ប្រុស៥ពាន់-ស្រី៥ពាន់) និងយុវជនជាតិយួនចំនួន២ម៉ឺននាក់ (ប្រុស១ម៉ឺន-ស្រី១ម៉ឺន) នាំយកទៅអប់រំនៅប៉េកាំង ។ ពេលវេលាទៅរៀនសូត្រនៅមិនទាន់កំណត់នៅឡើយទេ ។ តែនៅពេលនោះគេបញ្ជាក់ថា កាលណាបេក្ខជនទាំង៤ម៉ឺននាក់នេះរៀនចេះចប់ គេនឹងត្រូវវិលត្រឡប់មកឥណ្ឌូចិនវិញ ហើយចំពោះយួនហាណូយ គេសន្និដ្ឋានជាមុនស្រេចទៅហើយថា គឺពួកអស់នេះហើយដែលជាអ-នាគតអ្នកដឹកនាំបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិនយ៉ាងខែងរែង ដែលមានអ៊ុំហូជាប្រធាន។ រីឯរដ្ឋធានីថ្មីគេបំរុងស្ថាបនាឡើងនៅត្រង់ភូមិចំពុះទា ។ « យុវជនខ្មែរនិងលាវ ត្រូវតែរៀបការជាមួយយុវជនជាតិយួនជាដាច់ខាត ! » ។

តើហេតុយ៉ាងដូចម្តេចបានជាយួនហាណូយបង្ខំខ្មែរខ្មែរនិងលាវ ឲ្យរៀបការប្តី

ប្រពន្ធជាមួយសាសន៍យួន ?

គំនិតយួនហាណូយក្រឡិចក្រឡុចជានិច្ច ។ គេប្រៀបគំនិតពួកវានេះទៅនឹងមនុស្សដែលខំអង្អែលខ្នងគោដើម្បីយកមកបញ្ចូលនឹម ! ។ ព្រោះពួកវាដឹងថា កូនដែលកើតមកពីឪពុកម្ដាយជាតិយួន វានឹងនិយាយភាសាយួន ប្រកាន់ទំនៀមទំលាប់ផ្គត់គំនិតរបៀបយួន ដូច្នេះជាស្វ័យប្រវត្តិអ្នកដែលកើតនៅតំណក្រោយ មុខតែក្លាយទៅជាយួនយ៉ាងស្រួលមិនបាច់ខំ...។ ចំពោះមតិសកលលោក ប្រទេសខ្មែរ លាវ នៅតែខ្មែរ លាវ តែនៅខាងក្នុងប្រទេស សុទ្ធតែមានឈាមជ័រជាជាតិយួន និយាយភាសាយួន ។

ដោយសារខ្មែរនៅកម្ពុជាក្រោមយល់ឃើញបែបនេះហើយ បានជាឪពុកម្ដាយតែងតែហាមកូនប្រុសស្រីមិនឲ្យរៀបការជាមួយយួនជាដាច់ខាត ។

❑ ❑

❑

ពេលនាងទៀងរៀនចប់សាលានយោបាយជាន់មធ្យម វៀតមិញប្រារព្ធធ្វើពិធីបញ្ចប់វគ្គសិក្សា ។ វាបញ្ជាឲ្យមានសុន្ទរកថាបញ្ជាក់ការរឹតចំណងមិត្តភាពយួន-ខ្មែរ ជាភាសាទាំងពីរសាសន៍ ដែលមានកញ្ញាទៀងជាអ្នកតាក់តែងនិងឡើងថ្លែងសុន្ទរកថាជាភាសាខ្មែរ ។ នៅពេលបញ្ចប់ពិធីបុណ្យ បេក្ខជនគ្រប់ៗរូបត្រូវតែឡើងលើវេទិកា រួចលើកដៃស្ដាំចង្អុលមេឃធ្វើសច្ចាប្រណិធាន ៖

-ទី១ ៖ ត្រូវដឹងគុណ គោរពនិងស្មោះត្រង់ចំពោះអ៊ុំហូ ។

-ទី២ ៖ ត្រូវពង្រឹងគោលជំហរគិតប្រយោជន៍រួមបក្ស ។

-ទី៣ ៖ ត្រូវចេះលាក់ការណ៍អាថ៌កំបាំងទាំងអស់ ដែលបានរៀនសូត្រចេះដឹងពីសាលានយោបាយនេះ ។

លុះចប់ពិធីបញ្ចប់វគ្គសិក្សានេះហើយ មានបើកអង្គប្រជុំមួយជាសម្ងាត់ភ្លាមដើម្បីផ្លាស់ឈ្មោះបេក្ខជនទាំងអស់ ។ ពេលនោះផាម-វ៉ាន់ស៊ីវ ក៏នៅទីនោះដែរ ។ មេគិញសម្ងាត់និងពិសេសនេះ ក្រោកឡើងប្រកាសដាក់ឈ្មោះនាងកញ្ញាគិម-ធីអ៊ុយ ជាបាទៀង ដែលប្រែចេញពីភាសាយួនមកថា «ទេវតា» ។

ការប្ដូរឈ្មោះនេះ យួនវៀតមិញតែងតែធ្វើជារឿងរហូតមក ។ ឧទាហរណ៍នៅឆ្នាំ១៩៥៣ សាឡុត-សរបានចូលមកបំរើបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិន ង្វៀង-យ៉ាំង-

មៀង ឬអាចារ្យមៀន ឬសឹង-ង៉ុកមិញ ក៏ដូរឈ្មោះជននោះថា ប៉ុល-ពត ដែលសកលោកទាំងមូលស្គាល់ រួចហើយនៅពេលថ្មីៗនេះ ប៉ុល-ពត ក៏បានផ្លាស់ឈ្មោះទៅជា «ល្មុត» រួចទៅហើយ ។

យើងនឹងតាមមើលតទៅទៀតថា បើល្មុតមិនទាន់ដល់ពេលគេសម្លាប់ទេ ឈ្មោះនេះនឹងច្បាស់ជានឹងដូរទៅជាស្អីមួយទៀតជាមិនខាន ។ល។

❑ ❑

❑

នៅយប់ថ្ងៃទី២៨-២-៨៨ វៀតមិញរៀបចំពិធីជប់លៀងមួយដ៏ឧឡារិក ដើម្បីជូនដំណើរបេក្ខជនទាំង២៩នាក់ ទៅរៀននៅប៉េកាំងជាលើកទី១ ។ ពេលទទួលទានភោជនាហារមកដល់ ផាំ-យ៉ាំងអៀង យួនហាណូយអាយុ២៥ឆ្នាំ ជាគ្រូបង្ហាត់សាលានយោបាយនេះ ចាប់ផ្ដើមធ្វើសំនួរដើម្បីបំភ្លឺនូវផែនការធំៗខ្លះនិងជាសម្ងាត់បំផុត ។ យួនអៀងសួរតាប្រធាន ង្វៀង-វ៉ាន់ទិញថា ៖

« ដំណាក់ការជាដំបូងរបស់បក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិន ដែលអ៊ុំហូបានបង្កើតមកហើយនេះ គឺត្រូវកំទេចសក្តិភូមិនិងចក្រពត្តិ ។ តើយើងត្រូវដោះស្រាយដូចម្ដេចចំពោះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងលាវ ដែលមានស្ដេចគ្រប់គ្រង ? » ។

តាទិញក្រោកឈរឡើង ញញឹមព្រមទាំងវែកញែកពន្យល់ថា ៖

« បាក់ហូ (ពាក្យយួនប្រែថាអ៊ុំហូ) មានផែនការគ្រោងទុករួចជាស្រេច ។ នេះជាការសម្ងាត់មួយដែលខ្ញុំទើបនឹងបានច្បាប់ពន្យល់អ្នកទាំងអស់នៅពេលនេះ ។ បាក់ហូគ្រោងបង្កើតខ្មែរថ្មី លាវថ្មី នាំយកទៅជំនួសខ្មែរនិងលាវនៅក្នុងស្រុកទាំងអស់ ។ អ្នកទាំង២៩នាក់នេះជាឧទាហរណ៍ស្រាប់ គឺជាអនាគតមេដឹកនាំឥណ្ឌូចិន ថ្មី ម៉្យាងទៀតបាក់ហូមានចាត់បញ្ជូនបូដូយឲ្យចូលទៅកាន់កម្ពុជា តាំងមូលដ្ឋានពាសពេញព្រៃ រួចហើយតាំងពីឆ្នាំ១៩៤៥មកម្ល៉េះ ដោយយើងយកលេសថា ជួយខ្មែរវាយកំទេចដេញបារាំង ។ ឆ្លៀតឱកាសដ៏ល្អនេះ បូដូយអាចមានពេលរៀនសូត្រឲ្យស្គាល់ភូមិសាស្ត្រនៃប្រទេសខ្មែរឲ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ។ ចំណែកឯភ្នាក់ងារចិត្តសាស្ត្រក៏ខំរៀនសូត្រឲ្យស្គាល់ចិត្តគំនិត ចរិក ជាពិសេសចំណុចខ្សោយរបស់ប្រជាជនខ្មែរឲ្យបានច្បាស់លាស់ ។

ប្រជាជនខ្មែរដែលនៅចុងកាត់មាត់ញក អ្នកស្រែចំការដែលនៅឆ្ងាយដាច់ស្រ-

យាល អ្នកព្រៃភ្នំ ជាពិសេសក្រុមចោរព្រៃ គឺពួកទាំងអស់នោះហើយ ដែលជាអ្នករងគ្រោះដោយសារអំពើអយុត្តិធម៌បណ្តាលមកពីការជិះជាន់របស់រាជការពុករលួយនិងនាម៉ឺនស៊ីសំណូក ។

កាលបើភ្នាក់ងារចារកិច្ចរបស់យើងឲ្យដំណឹងប្រាប់ទីកន្លែងហើយ យើងនឹងបញ្ជូនភ្នាក់ងារចិត្តសាស្ត្រទៅពន្យល់រំដោះយកពួកនោះមកភ្លាម ។ គឺយើងត្រូវចូលទៅញុះញង់ដើម្បីអនុវត្តតាមឃ្លោងឃ្លារបស់បាក់ហូ«បំបែកបំបាក់ដើម្បីគ្រប់គ្រង» រួចហើយយើងនឹងឆ្លៀតបំពាក់នូវគោលជំហរលទ្ធិកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិនដែលស្អាតស្អំ ដែលយុត្តិធម៌ ដែលខំរកសេរីភាពឲ្យប្រជាជនក្រីក្រដែលត្រូវគេមើលងាយ ។ នៅតាមទីក្រុង យើងបានបញ្ជូនចារបុរសនិងចារនារី ដែលមានការអប់រំយ៉ាងត្រឹមត្រូវហ្មត់ចត់ មានតាំងពីដុកទ័រ, អាំហ្សេញ៉េ, អង់ត្រឺប្រឺន័រ, អ្នករាជការ, ទាហាន, អ្នកលក់ដូរ, ជាងជួសជុលឡាន, អ្នកប៉ះកង់ និងអ្នកលក់ត្រីជាដើម ។ ចារបុរសនិងចារនារីទាំងនោះខំរៀនសូត្រឲ្យស្គាល់គ្រប់ចំណុចខ្សោយរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនៅគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ។ យើងត្រូវចេះអត់ធ្មត់ ឈានមួយជំហានម្តងៗដោយប្រុងប្រយ័ត្ន រង់ចាំឱកាសល្អសឹមយើងកំទេចតាមចំណុចខ្សោយទាំងឡាយនោះ... យើងត្រូវតែលាកការណ៍នេះឲ្យបានជិតជាដរាប ។ សព្វថ្ងៃនេះ បីខែម្តង មិត្តៗរបស់យើងរាយការណ៍មកបក្សជានៀងទាត់ ។ លទ្ធផលបានមកជាទីគាប់ចិត្ត គឺគ្មានការអ្វីគួរឲ្យព្រួយបារម្ភទេ ! » ។

តាទិញបន្តទៅទៀតថា ៖

« សត្រូវទី១របស់យើងគឺបារាំងដែលមានអាវុធដ៏ខ្លាំងក្លា តែបារាំងនាំអាវុធទាំងនោះមកឲ្យយើងការពារប្រទេសទេតើ ! ។ បូជួយនៅតែមានលទ្ធភាពអាចកំទេចសត្រូវបានជារៀងរាល់ពេលដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ បក្សយើងនៅតែសង្ឃឹមជានិច្ចថា អាចដណ្តើមជ័យជំនះបាននៅថ្ងៃណាមួយខាងមុខជាមិនខាន ! ។ ឥឡូវនេះយើងត្រូវតែលៃលកបង្កើតខ្មែរថ្មី លាវថ្មីបណ្តើរៗ ។ នៅពេលដែលយើងឈ្នះអាចដេញកំចាត់បារាំងពីឥណ្ឌូចិនបានហើយ បក្សរបស់យើងត្រូវតែបញ្ចូលនគរខ្មែរ - លាវ មកក្នុងបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិនឲ្យបានទាន់ពេល ដោយមិនបាច់ចំណាយអាវុធនិងទ័ពទេ ។ ប៉ុន្តែយើងត្រូវប្រយ័ត្នចំពោះខ្មែរ ។ យើងត្រូវប្រើអាវុធចិត្តសាស្ត្រឲ្យខ្លាំង ព្រោះយើងមិនអាចយកជ័យជំនះដោយអាវុធទៅលើកងទ័ពខ្មែរបានទេ ។ ពិតមែនតែប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមានចរិកស្លូតបូត ប៉ុន្តែបើធ្វើសង្គ្រាម ខ្មែរជាមនុស្សស្វិតស្វាញ រឹងប៉ឹង ធន់ទ្រាំនូវចំពោះមុខការអត់ឃ្លាន ធាតុអាកាសក្តៅត្រជាក់, ភ្លៀងផ្គរនិងការលំបាកគ្រប់បែបយ៉ាង ។ ដូច្នេះយើងត្រូវតែអនុវត្តតាមឃ្លោងឃ្លាសំខាន់ៗដែលយើងបានរៀនរួចមកហើយ ៖

- បំបែកបំបាក់ដើម្បីគ្រប់គ្រង (Chia rê dê cai tri) ។
- មានបដិវត្តន៍កើតឡើងទើបជឿនលឿន ។
(Môt lân cach man môt lam tiên hoa) ។
- ត្រូវធ្វើឲ្យសង្ឃឹម រួចសឹមជួយឲ្យមានសង្ឃឹមឡើងវិញ ។
- សម្លាប់មនុស្សសុច្ចរិត ប្រសើរជាងទុកសត្រូវឲ្យនៅរស់ ។
- ឈ្នះបានគ្រប់គ្រង ចាញ់បានធ្វើជាសេដ្ឋី ។
(an lam vua thua lam giau) » ។

ពេលនោះយួនអៀងលាន់មាត់ថា ៖ « ដូចជាស្រួលពេក ! » ។

តាទិញបន្តទៀតថា ៖

« យើងសន្និដ្ឋានរាស្ត្រខ្មែរសព្វថ្ងៃ (១៩៨៧) ដូចកូនពពែដែលកំពុងដេកលក់ ពុំដែលស្គាល់សង្គ្រាមទេ, ចាំមើលដល់ពេលមានសង្គ្រាមផ្ទុះឡើង គាត់មុខតែលោតដូចត្រីក្នុងទ្រូង ដែលរកផ្លូវចេញមិនឃើញឡើយ ។ ចំណែកឯពួកមេខ្មែរអ្នកដឹកវិញ បក្សយើងមានបង្កប់អ្នកស៊ើបការណ៍ឲ្យនៅធ្វើការជាមួយហើយ ។ បើសង្គ្រាមរវាងខ្មែរនិងយើងបន្តទៅទៀត បានយូរឹតតែប្រសើរ ! គឺយើងមានពេលនឹងបង្កើតខ្មែរថ្មីទៅជំនួស ។ ព្រោះហេតុនេះហើយបានជាបក្សចាប់ផ្ដើមជ្រើសរើសយុវជននិងយុវនារីខ្មែរឲ្យទៅរៀននៅប៉េកាំងនេះ » ។ល។

តាទិញនិយាយមកដល់ត្រឹមណោះ ក៏ក្រឡេកមកនាងទៀងនិងយុវជនខ្មែរ៥នាក់ ដែលជាបេក្ខជនលើកទី១ ហើយញញឹមពេញចិត្ត ។

- តើរាស្ត្រខ្មែរគិតទល់នឹងយើងឬ ? សមមិត្តឡេ-ធីសងសួរ ។

- គ្មានអ្វីជាការពិបាកឡើយ ។ តាទិញឆ្លើយព្រមទាំងពេបមាត់ ដោយបញ្ជាក់នូវការប្រមាថរាស្ត្រខ្មែរជាពន់ពេក, ហើយបន្តទៅទៀតថា ៖

« ប៉ុន្តែយើងប្រើពេលយូរបន្តិច ដោយយើងត្រូវចេះប្រើការអត់ធ្មត់នេះឯងដើម្បីរង់ចាំចារជនរបស់យើង ធ្វើការជាមួយមេដឹកនាំខ្មែរ ។ អ្នកទាំងនោះមានភារកិច្ចនឹងទៅអែបអបបញ្ចុកបញ្ចូល ដើម្បីឆ្លៀតប្រើកលល្បិចធ្វើឲ្យអស់សង្ឃឹម រួចសឹមជួយឲ្យមានសង្ឃឹមវិញ ។ ប៉ុន្តែបើមានបុគ្គលណារឹងទទឹងមុខមាត់ យើងត្រូវតែកំចាត់អ្នកនោះចោលភ្លាម ដើម្បីកុំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ ។ សម្លាប់មនុស្សសុចរិតប្រសើរជាងទុកសត្រូវឲ្យនៅរស់ » ។

ពេលវេលាកាន់តែខ្លីណាស់ទៅហើយនៅពេលនោះ យួនអៀងធ្វើសំនួរជាចុងក្រោយទៅតាទិញថា ៖

« បក្សយើងធ្វើសង្គ្រាមដេញបារាំង បូដួយយើងស្លាប់យ៉ាងច្រើន ចំណែកទ្រព្យសម្បត្តិត្រូវរលាយខ្ទេចខ្ទីស៊ើងអស់រលីង ។ ចំណែកខ្មែរ គេនៅសល់ទាំងទ្រ-

ព្យសម្បត្តិ ទាំងប្រជាពលរដ្ឋ ។ ម្យ៉ាងទៀតខ្មែរជាអ្នកកាន់ពុទ្ធសាសនា និងគោរពស្ដេច ។ មិនទំនងថាយើងអាចកៀរប្រជាពលរដ្ឋគេឲ្យចូលបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិន ដែលជាបក្សប្រឆាំងនឹងស្ដេច និងពុទ្ធសាសនាសោះ ។

« មានបដិវត្តន៍កើតឡើងទើបជឿនលឿន ។ បានសេចក្ដីថា យើងត្រូវលៃបន្លំធ្វើឲ្យខ្មែរមានបដិវត្តន៍កើតឡើងព្រោងព្រាត រួចទើបយើងឆ្លៀតបន្លំកំទេច ។ បូជ្ជ-យដែលនៅរស់ ធ្លាប់មានការពិសោធន៍ មានបច្ចេកទេសផ្នែកសង្គ្រាមយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ស្គាល់គ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃព្រៃព្រឹក្សាខ្មែរ ។ ដូច្នេះមិត្តបងៗ អាចបង្រៀនការដកស្រង់ពិសោធន៍ទាំងនោះដល់មិត្តប្អូនៗជំនាន់ក្រោយៗ ។ ចំណែកខាងចិត្តសាស្ត្រក៏ដូច្នោះដែរ មិត្តបងៗអាចដកស្រង់ការពិសោធន៍របស់ខ្លួន មកបង្រៀនដល់មិត្តប្អូនៗ ពីចារកិច្ចដែលគេបានស្គាល់ពីចារិកទំនៀមទំលាប់នឹងប្រពៃណីខ្មែរ ។ ចំណែកឯទ្រព្យសម្បត្តិវិញ យើងខាតបង់អស់១ភាគ តែយើងអាចរកមកវិញបាន៥ភាគ ។ គឺនៅពេលណាប្រទេសខ្មែរមានសង្គ្រាមផ្ទុះឡើង ទ្រព្យសម្បត្តិប្រទេសនេះគឺជារបស់យើង ។ ឈ្នះបានគ្រប់គ្រង ចាញ់បានជាសេដ្ឋី ។ ប៉ុន្តែយើងត្រូវតែលាក់មុខឲ្យជិតដោយបញ្ចេញខ្មែរថ្មីជំនួសយើង ចៀសវាងកុំឲ្យខុសច្បាប់អន្តរជាតិ ឥឡូវនេះទ្រព្យសម្បត្តិកុំអាលគិត យើងទុកឲ្យខ្មែរថៃរក្សាឲ្យយើងសិនចុះ ។ ម្យ៉ាងទៀតជារឿងសម្ងាត់បំផុត យើងត្រូវទាក់ទងប្រទេសថៃ សុំឲ្យមេដឹកនាំថៃរក្សាសេចក្ដីស្ងប់ស្ងៀម ។ សុំកុំឲ្យថៃលូកដៃក្នុងបញ្ហាខ្មែរនិងយួនឲ្យសោះ ។ បាក់ហូសន្យាថា ពេលណាកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិនបានសំរេចគោលបំណងជាស្ថាពរ បាក់ហូនឹងសងគុណថៃឲ្យពេញចិត្ត ដោយប្រគល់ខេត្តខ្មែរដែលថៃធ្លាប់បានកាន់កាប់ឲ្យទៅថៃវិញ » ។ល។

បេក្ខជនទាំង២៩នាក់ដែលអង្គុយស្ដាប់ចំហមាត់ បញ្ឈរចង្កើះនិងចានបាយគ្មានយល់ន័យនូវពាក្យព្រោកប្រាជ្ញរបស់តាប្រធានង្វៀង-វ៉ាន់ទិញឡើយ... ពាក្យ «ប៉េកាំង» ក៏ទើបតែឮនៅពេលនេះទេ ។

ចំណែកកញ្ញាទៀងនៅពេលនោះ ពាក្យដែលតាទិញថា មានបញ្ជូនបូជ្ជយនិងចារបុរស ចារនារី ឲ្យទៅធ្វើសកម្មភាពនៅប្រទេសខ្មែរនោះ នាងគ្មានជឿទាល់តែសោះ ។ រីឯពាក្យ៥ឃ្លាដែលអង្គការលើកបញ្ហាឲ្យទន្ទេញចាំមាត់នោះ នាងទៀងទន្ទេញចាំមាត់ដូចសារិកា តែគ្មានយល់ន័យអ្វីទាំងអស់ ។ តែជាង២៧ឆ្នាំកន្លងមក ! ឆ្នាំ១៩៧៥ យាយទៀងក៏បានភ្លក្សរបបអង្គការនៅស្រុកខ្មែរ បានឃើញការសាបព្រួសនេះដោយផ្ទាល់ភ្នែក ដែលធ្វើឲ្យស្រុកខ្មែររលាយទាំងទ្រព្យសម្បត្តិ ទាំងជីវិតប្រជាជន... យាយទៀងទើបយល់នៅពេលនេះ !...

ចុងបញ្ចប់ តាទិញលើកដៃចង្អុលនាងទៀង ។ នាងទៀងក្រោកឈរឡើងប-

ញេញក្រដាស់មួយសន្លឹក រួចអានឲ្យបេក្ខជនទាំងអស់និយាយតាម ៖

« យើងខ្ញុំសូមលើកដៃស្ដាំឡើង សូមសច្ចាប្រណិធានជាលើកទី២ យើងខ្ញុំសូមលាក់អាថ៌កំបាំងនេះលុះត្រាជីវិតក្ស័យ » ។

មុននឹងបែកលាគ្នា យួនហាណូយឈ្មោះអៀងក្រោកឈររំលឹកថា អង្គការលើហាមដាច់ខាតមិនឲ្យមានស្នេហាជាសេរីឡើយ ។ ពេលណាចប់ការសិក្សា បេក្ខជនទាំង២៨នាក់ ត្រូវវិលមកកាន់មាតុភូមិវិញ ដើម្បីនឹងរៀបការគូស្រករជាមួយបេក្ខ-ជនយួនជាដាច់ខាត ។

យួនអៀងថ្លែងព្រមានតទៅទៀតថា ៖

« សមមិត្តទាំងអស់បានរៀនសូត្រដឹងផែនការអាថ៌កំបាំងទាំងអស់ហើយ បើមានសមមិត្តណាម្នាក់ក្បត់លួចរត់ចេញពីខ្សែរយៈ អង្គការលើត្រូវតែចាត់ការតាមសម្លាប់លុះត្រាតែបាន ! » ។

ព្រឹកថ្ងៃទី១-៣-៤៨ នាងកញ្ញាទៀងសុំលាគណាកម្មការនិងមិត្ត ធ្វើដំណើរដោយជើង ទៅកាន់ភូមិចុងព្រៃជាភូមិកំណើត ដើម្បីសុំលាឪពុកម្ដាយ បងប្អូន ដើម្បីចេញដំណើរទៅប៉េកាំង ដែលគេគ្រោងទុកនៅថ្ងៃទី៣-៣-៤៨ ។ ពេលបាយល្ងាចមកដល់ យើងជួបជុំគ្នាទទួលទានអាហារ ។ នាងទៀងមានទឹកមុខស្ងួត អាថ៌កំបាំងដែលរៀនចេះចាំពីសាលានយោបាយមក នាងមិនហ៊ានប្រាប់នរណាឡើយ ។ នាងទៀងនឹកឃើញឡើងវិញនូវអនុស្សាវរីយ៍ចាស់ៗទាំងប៉ុន្មាន កាលពីនាងនៅតូចធ្លាប់បានតាមឪពុកទៅវត្ត ។ នាងចេះសូត្រធម៌ថ្វាយបង្គំព្រះចាំមាត់តាំងពីអាយុ៦-៧ឆ្នាំ ។ នាងនឹកឃើញនៅថ្ងៃមួយនោះ ពេលដែលតាមឪពុកទៅវត្ត បានឃើញកូនសិស្សលោកប្រុសៗអានសាស្ត្រាស្លឹករឹត ៖ រឿងចៅស្រទបចេក ដែលធ្វើឲ្យនាងអង្គុយស្ដាប់យ៉ាងជក់ចិត្ត ។ នាងចង់អានដូចគេដែរ ។ នៅពេលនោះនាងក៏ចូលទៅថ្វាយបង្គំលោកគ្រូសង្ឃរាជព្រះនាម រាជ សួរថាតើធ្វើយ៉ាងម្ដេចទើបអានសាស្ត្រានេះកើត ? ព្រះគ្រូសង្ឃរាជទ្រង់ព្រះសំរួល រួចហើយព្រះអង្គទ្រង់មានសង្ឃដីការថា គេត្រូវរៀន ក ខ ន មោ សិន តើនាងចង់រៀនឬទេ ? ។

- ខ្ញុំព្រះករុណាចង់រៀន, នាងទៀងឆ្លើយគ្មានរារែក ។

ព្រះគ្រូទ្រង់ភ្ញាក់ដោយពួចម្លើយនេះ ព្រោះតាំងពីដើមមក មិនដែលមាននារីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមណារៀនអក្សរទេ ។ ព្រះគ្រូក៏មានសង្ឃដីការសួរយោបល់ទៅតាគិម-វណ្ណៈជាឪពុក ។ គាត់មានចិត្តត្រេកអរជាក្រៃលែង ក៏សំរេចប្រគេនកូនស្រីជាកូនសិស្សលោកគ្រូសង្ឃរាជ ។

នាងទៀងកាត់សក់ឡូងសុងបន្លំធ្វើប្រុស ដើម្បីសំរួលការចូលរៀន ។ ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំគត់ នាងទៀងរៀនចេះអាន ចេះសរសេរ ចេះធ្វើលេខនព្វន្ទ ។

លោកគ្រូទតឃើញដូច្នេះក៏បញ្ជូនឲ្យនាងទៅរៀននៅសាលារដ្ឋ តទៅទៀតក្នុងឆ្នាំ ១៩៣៨ ។

នៅឆ្នាំ១៩៤០ នាងប្រឡងចូលរៀនសាលាបឋមសិក្សាឥណ្ឌូចិន-បារាំងជាប់បានលេខ២ ។

យាយទ្បើយជាម្ដាយមានកង្វល់គ្រប់ចំពូក គាត់ក៏ចង់ឲ្យនាងឈប់រៀន តែឪពុកមិនយល់ព្រមដោយផ្ដួរផ្ដាច់ត្រូវតែបញ្ជូនកូនស្រីទៅត្រាវិញ ដើម្បីបន្តការសិក្សាដែលមានចម្ងាយ២០គ.ម.ពីទីលំនៅ គឺឆ្ងាយសែនឆ្ងាយនៅពេលនោះ ។ ដូច្នេះនៅឆ្នាំនោះ នាងទៀងត្រូវតែចាកចេញពីឪពុកម្ដាយដើម្បីបន្តការសិក្សា ។ ជាដំបូង កូនសិស្សក្នុងថ្នាក់ជាមួយគ្នាស្មានថាយាយទៀងជាប្រុស... តែគួរឲ្យឆ្ងល់ដែរ ព្រោះមានឈ្មោះជាស្រី ។ ក្រោយមកយូរបន្តិចទើបនាងទៀងស្លៀកពាក់និងទុកសក់វែងតៀតទៅក្រោយជាស្រីទៅវិញ ។ល។ ចំណែកអ្នកស្រុកជិតខាងនិងញាតិសារលោហិតខ្លះៗ លួចពេបជ្រាយសម្លក់សម្លឹងគ្រួសារតាគីម-វណ្ណៈ ដែលបណ្ដោយឲ្យកូនស្រីក្រមុំរៀនសូត្រយ៉ាងនេះ ។ ម្ដាយនាងទៀងសំរក់ទឹកភ្នែកជាញឹកញាប់ដោយទ្រាំមិនបានចំពោះពាក្យដៀមដាមនិងប្រមាថពីសំណាក់អ្នកផងទាំងពួង ។ តែឪពុកនាងមិនរវល់ចំពោះរឿងនេះទេ គាត់ថែមទាំងជួលគ្រូយួនមកបង្រៀនភាសាដល់កូនស្រីគាត់នៅគ្រប់ពេលវិស្សមកាលទៀតផង ។ លទ្ធផលបានសំរេចដោយគាត់ឃើញកូនស្រីបានចេញធ្វើគ្រូបង្រៀននៅឆ្នាំ១៩៤៦ ។ល។

រៀបបែកគ្នានេះ នាងទៀងនឹកឃើញអនុស្សាវរីយ៍ដ៏ជូរចត់ ។ នាងនឹកអាណិតឪពុកម្ដាយនាងខ្លាំងពេក ពីព្រោះឪពុកនាងចង់ឲ្យនាងរៀនចេះដឹង ទើបនាងត្រូវព្រាត់ចេញពីគ្រួសារឆ្ងាយសែនឆ្ងាយ ព្រមទាំងគ្មានសង្ឃឹមជួបគ្នាវិញទេ ។ បណ្ដាពីអស់សង្ឃឹម នាងក៏ឱបឪពុកយំហើយយំទៀត ។ ពេលនោះនាងដឹងថាឪពុកនាងក៏តឹងទ្រូងចំពោះនាងដែរ ។ គាត់ជាមនុស្សនឹងនរ និយាយតិច ប៉ុន្តែមានន័យទូលំទូលាយ ។ គាត់សញ្ជឹងគិតមួយសន្ទុះ ទើបគាត់និយាយលួងលោមកូនស្រីរបស់គាត់ថា ៖ អាទៀងអើយ, កុំកើតទុក្ខអី ពេលណាកូនរៀនចេះចប់ កូននឹងវិលត្រឡប់មកជួបឪវិញទេតើ ! ។

ដោយអាណិតឪពុកខ្លាំងពេក នាងកញ្ញាទៀងក៏ស្រែកយំរង្វេងស៊ុងភ្លេចគិតដល់ពាក្យព្រមានរបស់តាង្វៀង-វ៉ាន់ទិញ និងយួនផាំ-វ៉ាន់អៀង ក៏ភ្លាត់មាត់ថ្លែងថា ៖

« ឪ ! ឪអើយ ! ពេលចប់កម្មសិក្សា ខ្ញុំមិនអាចមកជួបម៉ែឪបងប្អូនឡើយ ជាពិសេសខ្ញុំត្រូវរៀបការគូស្រករជាមួយយួនជាដាច់ខាត ។ រឿងលោកកៀង-ឥន្ទ្រ ជាគូដណ្ដឹងរបស់ខ្ញុំនោះ ត្រូវផ្អាកឈប់តែត្រឹមនេះចុះ » ។

ឮពាក្យរៀបការគូស្រករជាមួយយួនភ្លាម ដូចកាំភ្លើងធំបាញ់ចំក្បាល គ្រប់ៗគ្នា

ម៉ែឪ បងប្អូន ញាតិសារលោហិតជ្រួលច្របល់ ក្តាប់ដៃ ខាំធ្មេញ មានកំហឹងជាយ៉ាងខ្លាំង ចំពោះច្បាប់ឃួនវៀតមិញដែលចេញបង្ខំមិនទំនងយ៉ាងនេះ ។ ដូច្នេះគ្រួសារតាគឹម-វណ្ណៈក៏សំរេចចិត្តជាបន្ទាន់ថា ត្រូវតែបញ្ជូននាងទៀងចេញពី «ដែនដីរំដោះ» ចូលទៅកាន់ទីក្រុងត្រាវិញ ដែលមានរដ្ឋការបារាំងគ្រប់គ្រង ។

❑ ❑

❑

ការគេចចេញពីកណ្តាប់ដៃវៀតមិញ

ម៉ោងប្រហែល៩យប់ បងប្រុសទី២ក៏បណ្តើរប្អូនស្រីផ្សងព្រេងដើរកាត់វាលមួយយ៉ាងធំដាច់កន្ទុយភ្នែក ទៅកាន់ភូមិបាត្រាច់ ។ ដល់ហើយក៏ប្រគល់ប្អូនស្រីទៅឲ្យនារីម្នាក់ឈ្មោះម៉ឹង ដើម្បីជូនដំណើរតទៅទៀត ។ រីឯបងប្រុសអ្នកជូនដំណើរក៏វិលត្រឡប់ទៅកាន់ភូមិចុងព្រៃវិញភ្លាម ។ ម៉ោង១២អាធ្រាតទៅដល់វត្តបាត្រាច់ រួចដើរកាត់វាលតូចមួយនៅខាងកើតវត្ត ដើម្បីទៅកាន់ភូមិផ្លូវអំពូង ។ នារីម៉ឹងក៏ប្រគល់នាងទៀងបន្តទៅឲ្យតាជាសនិងយាយកឹម ដើម្បីសំដៅទៅភូមិដំបូកបី ។ ម៉ោងប្រហែល២ភ្លឺ តាយាយចិត្តធម៌នេះក៏(បណ្តើរនាងដើរកាត់វាលកាត់ភូមិ ទោះហត់គឃ្លុំយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មិនហ៊ានសំរាកឈប់ឡើយ ។ នៅម៉ោងប្រហែល៤ភ្លឺទើបបានទៅដល់ភូមិដំបូកបី គឺជាពេលដែលអ្នកស្រុកភូមិនេះកំពុងរៀបចំចេញដំណើរ រែកមាន់ទាត្រីអង្ករនិងបន្លែគ្រប់មុខ នាំយកទៅលក់ឲ្យទាហានជំនួយបារាំងនៅផ្សារកំពង់ខ្ទឹង ។ តាជាសយាយកឹមក៏ឱបលានាងទៀងត្រឡប់ថយក្រោយវិញទាំងទឹកភ្នែកសស្រាក់ដោយក្តីអាណិតចំពោះនារី...។

នាងទៀងដើរផ្សងព្រេងតាមអ្នកលក់ដូរតម្រង់ចូលទៅកាន់ប៉ុស្តិ៍កំពង់ខ្ទឹង ។ ក្នុងពេលធ្វើដំណើរតែឯកឯងនេះ នាងទៀងគាំងមាត់រកពាក្យអ្វីនិយាយលែងចេញ ក្រៅពីសំរក់ទឹកភ្នែកដោយមិនដឹងខ្លួន មិនគួរណានៅពេលនេះបែរជាព្រាត់ប្រាស់គ្រួសារយ៉ាងនេះទៅវិញ ។ នាងនឹកអាណិតបងបង្កើតទី២, នាងម៉ឹង, តាជាសយាយកឹម ដែលខំជូននាងដើម្បីគេចចេញពីក្រញាំវៀតមិញ...។ ឥឡូវនេះ មានតែ

ទឹកភ្នែកនេះទេ ដែលជាសាក្សីបង្ហាញថា នាងមានការឈឺចាប់ណាស់...។

នៅថ្ងៃទី២-៣-៨៨ នាងទៀងចូលទៅជួបលោកសែហ្វកុងវ៉ រ ដើម្បីសុំឡានជិះទៅកាន់ក្រុងត្រាវិញ ។ សែហ្វប៉ុស្តិ៍នេះជាជាតិយួនព្រៃនគរ អាយុប្រហែល៣០ឆ្នាំ រាងខ្ពស់ស្តើង ស្រមុះស្រួច សក់រួញអង្គារដី ។ ពេលឃើញនាងទៀងភ្លាម វាបើកភ្នែកធំៗ សម្លឹងមួយសន្ទុះរួចក៏បើកសៀវភៅមួយដែលមានរូបថតពេញ ។ វាផ្ទៀងផ្ទាត់បើកទំព័រចុះឡើង រួចបិទទៅវិញ ។ វាមើលមុខនាងទៀងម្តងទៀតរួចសួរថា ៖

– កូចង់ទៅកាន់ទីក្រុងត្រាវិញឬ ? » ។

« ចា៎ស ! » ។

គ្មានសំនួរដេញដោលអ្វីតទៅទៀតទេ វាក៏ចុះហត្ថលេខាលើលិខិតជិះឡានមួយសន្លឹកឥតបង់ថ្លៃ ហុចមកឲ្យនាងទៀង ព្រមទាំងនិយាយថា ព្រឹកស្អែកនេះខ្ញុំទៅជួបកូនៅកន្លែងឡើងជិះឡាន ។ យប់នោះនាងទៀងដេកផ្ទាល់ដី គ្មានអ្វីក្រាល គ្មានអ្វីដណ្តប់ឡើយ ជាមួយអ្នកដំណើរជាច្រើនរយនាក់មកពីគ្រប់ទិសទី ដែលរង់ចាំកុងវ័រមួយអាទិត្យម្តង ។ នាងទៀងដឹងថា នេះជាសំណាងរបស់នាងដែរ ដោយបានមកជួបវេនកុងវ័រក្នុងថ្ងៃនេះ ។

ព្រលឹមថ្ងៃទី៣-៣-៨៨ មានឡានប្រហែល៥០គ្រឿងរៀបក្បួនជាស្រេចនៅតាមបណ្តោយដងផ្លូវ ដែលមានក្បាលឡានបែរមុខឆ្ពោះទៅកាន់ខេត្តត្រាវិញរួចជាស្រេច ។ ម៉ោង៨ព្រឹក កំពុងតែឆ្លេឆ្លារកឡានជិះ ស្រាប់តែឃើញយួនពីម្សិលមិញដើរតម្រង់មក មុខញញឹម រួចនាំនាងទៅបង្ហាញឡានដែលត្រូវឡើងជិះ ។ មានកន្លែងជិះយ៉ាងស្រួលបួល នាងទៀងមានមនោសញ្ចេតនាដឹកអរគុណាយួន ដ៏មានចិត្តល្អដ៏ចម្លែកនេះជាក្រៃលែង ។ ក្បួនឡានក៏ធ្វើដំណើរមកដល់ត្រាវិញនៅម៉ោងប្រហែល៨រសៀល ។ នាងទៀងមានចិត្តរំភើបជាក្រៃលែង ដោយបានមកដល់ទីដៅដោយសុវត្ថិភាព...

ដើរបានប្រហែល១០ជំហាន មនុស្សម្នាក់ចាប់ដៃនាងទាញពីក្រោយជាប់ ។ នាងងាកក្រោយ ឃើញយួនម្នាក់ស្លៀកពាក់ជាប៉ូលីស អាយុប្រហែល២៧ឆ្នាំ ចាប់នាងដឹកដៃបណ្តើរទៅកាន់ឡានហ្ស៊ីបមួយដែលឈប់សំចតនៅក្បែរនោះស្រេច ។ ដល់ឡានហ្ស៊ីបហើយ វាក៏បញ្ជាឲ្យនាងឡើងឡានខាងក្រោយ ដែលនៅលើពូកឡាននោះមានប៉ូលីសម្នាក់ទៀតអង្គុយរង់ចាំនាងទៀងជាយូរមកហើយ ។ ប៉ូលីសនេះក៏ភ្ជង់កាំភ្លើងខ្លីមកលើនាង ហើយក៏បញ្ជាឲ្យអ្នកបើកបរបញ្ឆេះឡានបើកតម្រង់ទៅកាន់ក្រសួងសន្តិសុខជាតិ ដោយសរសៀរតាមមាត់ទន្លេ...។

នាងទៀងស្រាលខ្លួនដូចសំឡី ស្លុតបំពង់ក ចង់ដួលសន្លប់ ។ កំពុងតែភ័យ

តក្កមាក្នុងចិត្ត ស្រាប់តែឮសម្លេងមួយពីចម្ងាយជាភាសាខ្មែរ ៖ « ខ្ញុំមិនជឿទាល់តែសោះ ថាមានស្រីខ្មែរជាមេវៀតមិញ » ។

នាងទៀងបែរភ្នែកទៅរកម្ចាស់សម្លេង នាងឃើញបុរសអាយុប្រហែល៣៨ឆ្នាំ មាឌធំខ្ពស់ សក់រួញអង្កាញ់ មុខវែង ច្រមុះស្រួច សម្បុរខ្មៅ ។ លោកនេះចង្អុលមកនាងទៀងរួចនិយាយបែបកំប្លែងជាមួយប៉ូលីសខ្មែរម្នាក់ដែលដើរជាមួយថា ៖ នាងនេះឬជាមេវៀតមិញ ? ។ លោកឈរច្រត់ចង្កេះសម្លឹងនាងទៀតយ៉ាងយូរ រួចក៏ហៅនាងចូលទៅការិយាល័យរបស់គាត់ ។ លោកចាប់ផ្តើមសួរ ៖

- នាងឈ្មោះអី ? ។
- គឹម-ធីអ៊ួយ ។
- ឈ្មោះឪពុក ? ។
- គឹម-វណ្ណៈ ។
- ឈ្មោះម្តាយ ? ។
- ថាច់-ធីឡើយ ។

លោកសម្លឹងមុខនាងទៀង ។

- ស្រុកកំណើត ? ។
- ភូមិចុងព្រៃ ។

ស្រាប់តែលោកនេះដាក់ស្លាបប៉ាក្កាចុះ រត់មកឱបជនជាប់ចោទតាំងទឹកភ្នែកសស្រាក់ព្រមទាំងនិយាយថា ៖ ឱ ! អាទៀងអើយ ឯងធំប៉ុណ្ណឹងទៅហើយ ! មាត្រូវជាប្អូនជីដូនមួយរបស់ម្តាយឯង ថាច់-ធីឡើយ ។ មាបែកចេញពីគាត់អស់រយៈពេល១៤ឆ្នាំហើយ ។

លោកនេះឈ្មោះ ថាច់-ទីហុង បានចាកចេញពីស្រុកចុងព្រៃ តាំងពីគាត់មានអាយុ២០ឆ្នាំមកម្ល៉េះ ដើម្បីចូលធ្វើទាហានបារាំងវាយកំទេចកុងសាង ។ នៅឆ្នាំ១៩-៤៧ បារាំងចាត់តែងតាំងលោកជាភ្នាក់ងារសន្តិសុខនៅខេត្តត្រាវិញ ។ ព្រឹកមិញនេះលោកបានទទួលទូរលេខមួយច្បាប់ពីសៃហ្គុងវ័រនៅប៉ុស្តិ៍កំពង់ខ្ទឹងមានសេចក្តីជាអាទិថា ៖

« មាននារីខ្មែរវៀតមិញម្នាក់ធ្វើដំណើរចូលកាន់ទីក្រុងត្រាវិញ » ។ លោកថាច់ទីហុងក៏ចាត់ភ្នាក់ទៅរង់ចាំចាប់ ។ កំពុងតែជជែកសួរសុខទុក្ខគ្រួសារ ស្រាប់តែមានគេនាំសំបុត្រមួយមកជូនលោក ។ អ្នកផ្ញើគឺសៃហ្គុប៉ុស្តិ៍កំពង់ខ្ទឹងដដែល ។ លោកថាច់-ទីហុងហែកស្រោមសំបុត្រ រូបគំនូរមួយសន្លឹកក៏ជ្រុះនៅលើតុ ។ លោកថាច់ទីហុងរើសរូបនេះមកមើល រួចហុចឲ្យនាងទៀង ។ នាងឃើញរូបសំបុត្រយំហ្ស៊ូ គឺរូបនាងទៀងថតកៀកកជាមួយស្រីយួន ដែលមានចំណាងជើងជាភាសាយួន ៖ «

មិត្តភាពយួន-ខ្មែរ » ។ នាងទៀងយំបណ្តើររៀបរាប់ប្រាប់ឪពុកមាបណ្តើរពីការដែលវៀតមិញបង្ខំឲ្យនាងធ្វើការឲ្យវា ប្រាប់ពីគំរោងការដែលវាចង់រៀបការជាមួយយួន បីការដែលនាងត្រូវតែបែកពីឪពុកម្តាយរហូតបានមកជួបរូបគាត់នៅពេលនេះ ។ លោកថាច់-ទីហុងស្តាប់ក្មួយស្រីយំរៀបរាប់ យល់ហើយ ក៏អស់ការសង្ស័យ ។ គាត់យល់ពីការដែលក្មួយខំរត់រកទីជំរក ។ គាត់យល់ដល់កលល្បិចយួនទាំងនោះ ទោះជាវៀតមិញក្តី ទោះជាយួនរដ្ឋការបារាំងក្តី ដែលវាធ្វើបាបខ្មែរ ជំរុញអ្នកចេះដឹងឲ្យដើរដល់សភាពទ័លច្រក រហូតដល់រត់ចោលមាតុភូមិទុកទឹកដីឲ្យវានៅ...។

យប់នោះ ក្រសួងសន្តិសុខជាតិត្រូវតែឃាត់នាងទៀងទុកតាមច្បាប់ ។ លោកថាច់-ទីហុងនៅជាមួយក្មួយទល់ភ្លឺ ។ ស្អែកឡើងលោកថាច់-ទីហុងបណ្តើរលោកប៉ាន់-ឡូវ អធិការក្រសួងសិក្សាធិការបឋមសិក្សាខ្មែរមកជួបនាងទៀង ។ លោកអធិការឱបនាងទៀងបញ្ជាក់នូវសេចក្តីអាណិតអាសូរ ។ រួចហើយគាត់ក៏នាំនាងទៀងជាមួយលោកថាច់-ទីហុងបណ្តើរឡើងឡានហ្ស៊ីបដដែល ដែលបើកបរដោយយួនពីម្សិលមិញដដែល ទៅជួបលោកមេបញ្ជាការជាតិបារាំង ដើម្បីសុំធានានាងឲ្យចាកផុតពីក្តីចោទប្រកាន់របស់យួនចំពោះបារាំង ។ បានអនុញ្ញាតពីលោកមេបញ្ជាការហើយ លោកថាច់-ទីហុងក៏នាំនាងទៀងទៅសំណាក់នៅផ្ទះគាត់ ។

❑ ❑

❑